

Sosiaali- ja
terveysministeriö

HE laiksi alkoholilain muuttamisesta (HE 44/2026 vp)

Saara Karttunen
Erityisasiantuntija
TaV 28.4.2026

Esitys on osa hallitusohjelmaa

- Valmisteltu esitys on osa hallitusohjelman toimeenpanoa
- Hallitusohjelman mukaisesti hallitus uudistaa alkoholipolitiikkaa vastuullisesti eurooppalaiseen suuntaan ja jatkaa vuonna 2018 tehtyä alkoholilain kokonaisuudistusta
- Hallituksen tavoitteena on reilun ja avoimen kilpailun edistäminen sekä luoda edellytyksiä kotimarkkinoiden kasvulle
- Esityksellä toteutettaisiin hallitusohjelmakirjaus, jonka mukaan mahdollistetaan kaikille kotimaisille pien- ja käsityöläispanimoille, pientislaamoille ja viinitiloille niiden tuotteiden myynti valmistuspaikoilta suoraan kuluttajille vähittäismyyntiluvalla

Esitys on osa hallitusohjelmaa

- Esityksellä parannettaisiin kotimaisten alkoholivalmistajien elinkeinotoiminnan edellytyksiä laajentamalla myyntikanavia ja mahdollistamalla kokonaan uusille toimijoille, kuten pientislaamoille, niiden valmistamien tuotteiden myynti valmistuspaikoilta vähittäismyyntiluvalla
- Esityksellä parannettaisiin kuluttajien ostomahdollisuuksia ja valinnanvapautta
- Hallituksen esityksen tavoitteena on edistää erityisesti maaseutu- ja aluematkailua ja turismia sekä vahvistaa maaseudun elinvoimaisuutta

Keskeiset ehdotukset

- Nykyisistä tilaviini- ja käsityöläisolutpoikkeuksista luovutaan
- Jatkossa kaikki alkoholijuoman valmistajat, jotka tuottavat enintään 100 000 litraa puhdasta alkoholia vuodessa, saavat myydä valmistuspaikalta siellä valmistamiaan yli 5,5/8,0 % vahvuisia alkoholijuomia
- Rajoitukset:
 - Edellytyksenä, että tyypillinen osa tuotannosta tapahtuu valmistuspaikalla → esim. pelkkä juomien sekoittaminen tai pullotus ei riitä
 - Luvanhaltija saa harjoittaa ulosmyyntiä vain yhdessä, muista valmistajista fyysisesti erillään sijaitsevassa valmistuspaikasta
 - Ulosmyytyjen alkoholijuomien määrä vuodessa yli 5,5/8,0 prosenttisten juomien osalta enintään 25 000 litraa puhdasta alkoholia
 - Ei kotiinkuljetusoikeutta yli 5,5/8,0 prosenttisille alkoholijuomille

Yritysvaikutukset

- Esityksellä olisi yritystoimintaa edistäviä vaikutuksia, sillä myynti sallittaisiin nykyistä laajemmin valmistuspaikoilta
- Esityksestä välittömästi hyötyvien alkoholijuomien valmistajien joukko olisi rajallinen
 - Valmistuslupia voimassa 215 kpl (tilanne 28.4.2025) → valmistuslupa on valmistuspaikkakohtainen, eli yhdellä yrityksellä voi olla useampi valmistuslupa
 - Valmistuspaikkojen yhteyteen myönnettyjä vähittäismyyntilupia voimassa 117 kpl (8.12.2025), joista 72 koskee käsityöläisluen vähittäismyyntiä ja 33 tilaviinin vähittäismyyntiä
- Uudistus voisi houkutella alalle myös uusia toimijoita
 - Ei kuitenkaan pidetty todennäköisenä, että uudistus yksinään houkuttelisi alalle merkittävästi uusia toimijoita (huomioitava valmistusluvan edellytykset ja valmistukseen liittyvät velvoitteet, kuten lupamaksut)

Yritysvaikutukset - vuosituotantoraja

- Esitys parantaisi pienten valmistajien kilpailuasemaa suhteessa suuriin valmistajiin
- Toisaalta laissa kohdeltaisiin eri tavoin eri kokoisia valmistajia, kun tietyt toimijat jäisivät poikkeuksen ulkopuolelle
- Vuosituotantoraja voisi vaikuttaa joidenkin yritysten kannusteisiin kasvattaa liiketoimintaansa
- V. 2025 hieman yli 90 % valmistajista vuosituotanto alitti 100 000 l puhdasta alkoholia
- Valtaosa alkoholijuomien valmistajista on hyvin pieniä toimijoita ja vain muutamalla valmistajalla vuosituotanto v. 2025 ollut 50 000 – 150 000 l puhdasta alkoholia → vain yksittäisillä valmistajilla esitetty vuosituotantoraja voisi vaikuttaa toiminnan kannusteisiin lyhyellä aikavälillä

Yritysvaikutukset – pientislaamot

- Esitys parantaisi erityisesti pientislaamoiden asemaa, koska näillä ei ole aikaisemmin ollut mahdollisuutta myydä väkeviä alkoholijuomia suoraan kuluttajille
 - Merkittävä osa tislaamoista aloittaisi tisleiden ulosmyynnin todennäköisesti heti
 - Suomessa n. 50 tislaamoa, josta v. 2024 valmistustietojen perusteella korkeintaan viiden vuosituotanto ylittäisi ehdotetun vuosituotantorajan
 - Todennäköisesti suurelle osalle pientislaamoista ulosmyynti muodostaisi merkittävän osan juomien myynnistä, sillä tislaamoilla on pääosin mahdollista myydä tuotteitaan kuluttajille valmistuspaikan ulkopuolella vain Alkossa
 - Mahdollisuus ulosmyyntiin voisi auttaa yrityksen brändin rakentamisessa ja markkinoinnissa ulkomaillekin, kun jatkossa ulkomaalaiset turistit voisivat ostaa mukaansa väkeviä alkoholijuomia valmistuspaikalla tapahtuvan tilavierailun päätteeksi

Yritysvaikutukset – muut alkoholijuomien valmistajat

- Uudistus hyödyttäisi myös muita alkoholijuomien valmistajia
 - Esitys kasvattaisi valmistajien vuosituotantorajaa nykyisiin tilaviinin tuottajien ja käsityöläispanimoiden vuosituotantorajoihin nähden
 - Taloudellisen ja oikeudellisen riippumattomuuden ja lisenssivalmistuksen kiellon poistaminen hyödyttäisi välittömästi arviolta muutamaa alkoholijuomien valmistajaa
 - Mahdollisuus jatkossa myös muiden alkoholijuomien kuin tilaviinin ja käsityöläisluen myyntiin → esim. rypäleistä valmistettu viini ja tilaliköörit
 - Ulosmyynti muodostaa merkittävän osan juomien myynnistä osalle erityisesti pienistä valmistajista → valmistuspaikalta tapahtuvan myynnin osuus erityisen merkittävää tilaviinin valmistajille

Muut yritysvaikutukset ja vaikutukset julkiseen talouteen

- Esityksellä voisi olla vähäisiä positiivisia vaikutuksia matkailu- ja ravintolaelinkeinoon
 - Uudistus voisi houkutella valmistuspaikalle enemmän kävijöitä ja helpottaisi matkailutoiminnan kehittämistä
 - Jo nyt yhteistyötä tehdään esim. matkailuorganisaatioiden, tapahtuma- ja matkanjärjestäjien ja majoitus- ja ravintolayritysten kanssa
- Ei merkittäviä vaikutuksia julkiseen talouteen
 - Vaikka edistäisi yritystoimintaa, olisi muutos kansantalouden näkökulmasta vähäinen
 - Ei merkittäviä työllisyysvaikutuksia → alkoholijuomien pientuottajat työllistävät suoraan joitain satoja henkilöitä vuositasolla

Muut vaikutukset

- Esitys hyödyttäisi kuluttajia → voisivat ostaa valmistuspaikkavierailun yhteydessä alkoholijuomia mukaan vietäväksi
- Ei ehdoteta uusi määrärahoja viranomaisille → vaikka esitys lisäisi valvontaviranomaisten työtä, kyseessä ei olisi kokonaan uusi tehtävä eikä esityksen ole arvioitu lisäävän alkoholijuomien valmistajien määrää merkittävästi
- Ei todennäköisesti merkittäviä vaikutuksia alkoholin kokonaiskulutukseen
- Alkon monopoliasema kaventuisi → voisi olla vaikutuksia Alkon markkinaosuuteen ja siihen, miten oikeutettuna monopolia pidetään
 - Toisaalta jatkossakin todennäköisesti vain hyvin pieni osuus kaikista yli 5,5/8,0 prosenttisista alkoholijuomista myytäisiin valmistuspaikoilta

Voimaantulo

- Ehdotetaan, että laki tulisi voimaan syksyllä 2026
 - Esityksessä on käsityöläisluen ja tilaviinin valmistajia koskeva siirtymäsäännös: voimassa oleva käsityöläisluen ja tilaviinin vähittäismyyntilupa katsottaisiin lain voimaan tullessa 17 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaiseksi valmistusluvanhaltijan vähittäismyyntiluvaksi
- käsityöläisluen ja tilaviinin valmistajien ei tarvitsisi hakea uutta lupaa, vaan aikaisemmin myönnetty lupa mahdollistaisi toiminnan jatkamisen

